

COSMO HAMILTON

*Kun unelma
lävi toteen*

COSMO HAMILTON

*Kun unelma
lävi toteen*

Cosmo Hamilton

Kun unelma kävi toteen

SAGA Egmont

Kun unelma kävi toteen

Translated by Selma Anttila

Original title: *The Miracle of Love*

Original language: English

Cover image: Shutterstock

Copyright © 1923, 2021 SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788726812978

1st ebook edition

Format: EPUB 2.0

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

This work is republished as a historical document. It contains contemporary use of language.

www.sagaegmont.com

Saga is a subsidiary of Egmont. Egmont is Denmark's largest media company and fully owned by the Egmont Foundation, which donates almost 13,4 million euros annually to children in difficult circumstances.

I

CLIVE HURBERT nosti äkkiä silmänsä, ikään kuin joku olisi huutanut häntä, ja kohtasi erään tytön harmaiden silmien katseen. Hän ei ollut koskaan ennen nähnyt tätä tyttöä, mutta oli heti selvillä siitä, että Calaisiin menevä laiva saisi seuraavana aamuna lähteä ilman häntä.

Joitakin hetkiä aikaisemmin hän oli istunut yksin Lord Warden-hotellin suuressa, hiljaisessa ja vanhanaikaisessa ruokasalissa Doverissa. Hovimestari, joka oli kuin mikäkin teatteripiispa, oli vienyt hänet pieneen, salin syrjäisimpään pöytään, likelle mahtavaa, puna- ja mustajuovaista marmoriuunia.

Kaikki nämä tyhjät pöydät ja haukottelevat tarjoilijat, joilla ei ollut muuta tehtävää kuin muutella veitsiä ja haarukoita ja kukkamaljakoita jotakin puuhataksaan, olisivat tehneet hänet alakuloiseksi, ellei hän juuri nyt olisi tuntenut riemuisaa elämänhalua ja ollut täynnä iloisia toiveita. Hänen oli määrä lähteä löytöretkelle tutkimaan, mitä oli sen taivaanrannan toisella puolella, jonka taakse hän tähän asti oli saanut matkata vain kuvitteluissaan.

Hän oli havainnut elämänsä ontoksi, tunsii olevansa täydellisesti vieras kaikelle, mikä useimpia sitoo heidän ympäristöönsä, ja tahtoi sen vuoksi matkustaa maan ympäri, nähdä muita kansoja, toisia tapoja. Ei mehiläisen tavoin, joka kerää hunajaa kekoonsa, vaan petolintuna, joka nielaisee kaikki, mitä eteen sattuu — niin hän tahtoi matkustaa.

Täällä hän nyt istui tyhjässä, hiljaisessa ja rauhanaikaisessa ruokasalissa maltittomana ajan hitaasta

kulusta, kun ei huomisaamu ottanut koskaan tullakseen, kiihkeänä kuin pieni poika pääsemään laivaan, jonka piti lähteä valkoisesta kalliorannasta, viedäkseen hänet, kauas pois täältä, kun hänellä kerta kaikkiaan oli toisenlaiset halut ja mielipiteet kuin tämän maan asukkailla.

Hän oli viidenkolmatta ikäinen, kasvatettu Etonissa, jossa kaikki opettaja- ja oppilaskeikarit olivat häntä imarrelleet ja kumarrelleet, koska hän oli herttuan poika, ja sitten Oxfordissa, jossa oli muodin mukaan kiistelty sosialismista ja todistettu hänelle, että hänen asemansa tässä maailmassa oli nurinkurinen. Hänellähän oli vain tyhjä arvonimi, lordi Clive Hurbert — kun hän oli nuorempi veli, mutta vanhempi oli perinyt herttuallisen arvon, ollen vastuussa yhdestä maan vanhimpia nimiä — eikä ollenkaan rahoja. Itse hän omisti juuri sen verran, ettei hänen tarvinnut vaivata päätänsä elantonsa ansaitsemisella, mutta aivan liian vähän voidakseen täyttää paikkansa omissa piireissään vanhojen perintötapojen mukaisesti. Hän ei ollut lintu eikä kala; lisäksi hän oli »punainen» ja myönsi tavallaan itseään ivaten, samalla hiukan tunteellisesti, että häneltä oikeastaan, kun asiat olivat tällä kannalla, puuttui elämisen oikeus.

Hän tiesi olevansa jonkinlainen muistokapine niin sanotulta vanhalta hyvältä ajalta ja oli usein tuntenut itsensä tavallaan taide-esineeksi, jolla ei enää ollut arvoa omassa maassa, koska täällä jo oli vieraannuttu olemasta vanhoille perheille alamaisia, jopa kuin tavaraksi, jolla oli käypää arvoa vain ylen määrin rikkaassa kansassa, sitten kun on väsyttävä kansanvaltaan.

Järjestyksessä toisena poikana hän ei merkinnyt mitään omassa perheessään. Eikä hänessä ollut vähääkään sitä kunnianhimoa, joka kannustaa ankaraan työhön. Poliitiikkaa hän ehkä olisi voinut harrastaa, mutta siitä häntä pidätti jonkinlainen velvollisuus omaa säätyään kohtaan, koska hän

mieluummin olisi julkisesti kallistunut kansanvallan puolelle.

Hänellä oli kenties hiukan liiaksi huumoria, sillä hän tajusi varsin hyvin, kuinka naurettavaa lordi Clive Hurbertin olisi esiintyä sosialistina. Ja koska hänellä siis ei ollut mitään velvollisuuksia, ei tilintekoa kellekään muulle kuin palvelijalleen eikä muuta sidettä kotiin kuin se lämmin rakkaus, jota hän tunsii omaisiaan kohtaan, oli hän luopunut arvonimestään — melkein toivoen, että olisi voinut samalla heittää syrjään sivistyksensä, hienostuneen olentonsa ja maailmanmiehen leiman, joka hänessä näkyi — ja niin reippaan rohkeana, kuin nuorison tapana on, sanonut itselleen olevansa oman kohtalonsa valtias- ja levittänyt siipensä lentääkseen pois pesästä.

Ja juuri sillä hetkellä, jolloin hän paraillaan nautti vapaudestaan ja oli ihan varma, ettei kestäisi montakaan tuntia, ennen kuin hän jo olisi matkalla pienessä laivassa yli Kanaalin tuntemattomia vaiheita kohti, näyttivät hänen suunnitelmansa menevän kumoon heti kun näyttäytyi se nuori tyttö, jonka ilmestyminen synkkään huoneeseen vaikutti kuin auringonpaiste tunneliin.

Hyvän aikaa he katsoivat toisiaan silmiin. Itsetiedottomasti, joutumatta vähääkään hämille, antoivat hän ja nuori nainen katseittensa yhtyä kuin kaksi lasta, jotka äkkiä tulevat ystäviksi.

Vasta sitten, kun muuan viinuri toi ruokalistan ja seisoi heidän välillään, lordi Clive huokaisi pitkään ja syvään ja kysyi itseltään, mitä oli tapahtunut. Hänen sydämensä jyskytti rajusti, ikään kuin kovan juoksun jälkeen. Veri kuohui hänen suonissaan. Tuntui siltä kuin näkymätön käsi olisi heiluttanut taikasauvaa huoneessa ja muuttanut sen kukkatarhaksi. Ellei hän olisi ollut englantilainen ja »hyvän esiintymisen» käsite häneen niin juurtunut, olisi hän

noussut, siirtynyt nuoren naisen luo tämän pöytään ja sanonut ihan luonnollisesti jotakin tähän tapaan:

»Sallitteko, että istuudun pöytäänne ja puhun kanssanne? Me olemme kuin kaksi laivaa, jotka kohtaavat toisensa yöllä. Emmekö voi hiljentää vauhtia ja antaa merkkejä toisillemme?»

Jos hän olisi seurannut ensimmäistä vaikutelmaansa, niin hän olisi mennyt ja sanonut:

»Minun on *pakko* puhua kanssanne. Minun täytyy. Kenties tämä on siihen ainoa tilaisuus. Ja me olemme luodut toisiamme varten.»

Nyt hän kuitenkin istui tuolillansa ollen svövinään ja ahmi katseillaan tytön pientä, kaunista päätä ja somia, soikeita kasvoja, hänen punaista suutaan, joka tuntui olevan tottumaton hymyilemään, hänen valkeaa kaulaansa ja kapeita hienoja käsiään. Hän vakuutti itselleen, että tyttö oli hurmaava, kiehtova, kaiken hänen uneksimansa ihanuuden ruumiillistuma. Kummastuneena ja ihastuneena kuin pieni poika hän uskoi löytäneensä oman ihanteensa.

Hän melkein nauroi itselleen ajatellessaan, kuinka oli heti ensi tuokiossa rakastunut. Hän muisti oikein häpeissään, kuinka halveksivasti oli ennen puhunut äkillisestä rakastumisesta ensi silmäyksen takia. Nyt hän käsitti sen merkityksen. Kerrassaan yhdentekevää oli, kuka taikka mikä tuo tyttö oli taikka mistä kotoisin — hän rakasti sittenkin. Tietämättä nimeä hän oli valmis astumaan esille ja viemään tytön mukanaan — melkein sanaa vaihtamatta, jos toinen vain tahtoi seurata — ja ottamaan hänet vaimokseen. Ja ellei hän koskaan eläissään saisi uudestaan tavata tuota tyttöä, niin hän tiesi — tiesi totisesti — poistuvansa tästä hotellista samanlaisin tuntein kuin jos olisi jäänyt leskimieheksi. Hän oli ikipäiviksi antanut toiselle sydämensä, sen hän tunsu.

Kaikki muut ajatukset karkotettiin pakoon. Hän oli täydellisesti sen ihmeellisen, salaperäisen, jumalallisen tunteen vallassa, joka oli häneen tarttunut. Minne oli nyt joutunut se maltittomuus, jonka riivaamana hän oli odotellut aamun tuloa? Aamunko? Minkä aamun? Calaisin laivaako hän odotti? Miksi? Kuinka hän olisi voinut toimia niin, että Kanaali saisi erottaa hänet siitä naisesta, joka piteli hänen onneaan tai onnettomuuttaan pikku kätösessään?

Pitkänä ja hoikkana, oikeana ylimyksenä, kasvot auringon paahtamina, sileäksi ajeltuina, tumma, tiheä tukka suoraan otsalta ylöspäin pyyhkäistynä, silmien katsellessa rehellisinä ja kirkkaina hän oli mustassa kävelypuvussaan yhtä epäromanttinen kuin hänen ympäristönsäkin moitteettomassa hotellissa. Ja kuitenkin — niin uskomattomalta kuin se tuntuukin — kuohui veri hänen suonissaan samoin kuin hänen esi-isiensäkin oli kuohunut heidän vaeltaessaan sotaan taikka turnajaisiin, rosvoretkille tai naisenryöstöön, kun he uskalsivat panna alttiiksi henkensä, kunniansa ja omaisuutensa palvellakseen jotakuta naista. Ja silloin hän unohti olevansa englantilainen ja muisti vain sen, että oli rakastunut, nousi seisaalle ja astui tytön pöydän eteen viinurien hämmästelevien silmäysten seuraamana. Hän oli äkkiä johtunut otaksumaan, että tyttö voisi nousta ja minä hetkenä tahansa mennä tiehensä, ja ettei häntä kenties milloinkaan enää saisi tavata.

»Tahtoisin niin kovin mielelläni puhua kanssanne», sanoi hän. »Saanko minä?»

Tyttö kohotti vakavan katseensa. Hän oli paria kolmea vuotta nuorempi kuin lordi Clive, mutta hänen silmiensä ilme teki hänet vanhemman näköiseksi.

»Olkaa niin hyvä», vastasi hän.

Lordi Clive istuutui siis hänen pöytänsä ja siirsi kukkamaljakon pois paikaltaan, koska se esti häntä näkemästä ihailemiaan kasvoja.

»Sallitteko minun pyytää viinurin tarjoilemaan itselleni teidän pöydässänne?»

»Kyllä, hyvin mielelläni.»

Hän viittasi viinurille, joka leveästi hymyillen täytti saamansa määräyksen.

Molemmat nuoret katselivat toisiaan avomielisesti ja iloisesti, olematta vähääkään hämillään.

Ja nähtyään miehen katseen nuori nainen veti vaistomaisesti pöydän alla vasemman käden sormesta kultasormuksen ja pisti sen pieneen kultalaukkuunsa.

He istuivat kauan aikaa pöydässä ja juttelivat. Kumpikaan ei huomannut viinurin ilmeisiä merkkejä, jotka osoittivat hänen haluavan päästä heistä eroon. Toisella puolella huonetta oli sähkövalo sammutettu. Hovimestari istuutui kaihtimen taakse ja alkoi tutkia iltalehteä, sytyttämätön sikari hampaissa.

Clive jutteli yhtämittaa aivan kuin olisi tuntenut tämän naisen koko elämänsä ajan. Hän ei enää puhunut tavalliseen hiljaiseen tapaansa valiten lauseitaan. Hän ei ollut enää filosofi eikä maailman halveksija. Hän oli mahdollisimman vaatimaton, luonnollinen, ja avomielinen.

Aluksi oli nuoren naisen huulilla yhä sama vakava ja surumielinen piirre. Mutta vähitellen, kun lordi Clive siirtyi aineesta toiseen, laski leikkiä ja nauroi, taipuivat naisenkin huulet hymyilyyn silloin tällöin, ja lopulta hän nauroi oikein sydämellisesti.

Kun nuori mies kuvaamattomaksi ilokseen oli päässyt niin pitkälle — häntä ihmetytti ja samalla kovasti suututti se, että tytöllä voisi olla syytä tuntea itsensä surulliseksi — ponnisteli hän kaksin verroin nähdäkseen toisen kasvoilla

valoisamman ilmeen ja huulilla hymyn, niin että pienet valkoiset hampaat loistivat niiden välitse.

Heidän keskustelunsa oli vailla kaikkea persoonallista, eikä siinä näyttänyt olevan mitään pahaa tai väärää. Mutta kaiken aikaa tyttö luki nuoren miehen silmistä kokonaisia pitkiä lauseita, jotka saivat hänet hengittämään nopeammin.

Lopulta pani maltiton viinuri, joka oli väsynyt odottamiseen, pienen lautasen pöydälle lordi Cliven viereen. Lasku päivällisestä oli lautasella kokoon taivutettuna. Clive katsoi siihen hajamielisenä, mutta viinurin ilme palautti hänet maan päälle.

»Anteeksi», sanoi hän. »Olemme kai antaneet teidän odottaa kauan.»

Hän maksoi, antoi viinurille runsaat juomarahat ja nousi pöydästä. Nainen nousi myöskin säikähtäen nähdessään, että puoli huonetta oli pimeänä. Hän ei yrittänytkaan päästä selville, kuka lordi Clive oli. Tietenkään he eivät koskaan enää tapaisi toisiaan. Hänestä oli parempi ajatella tätä nuorta miestä vain »hänenä», sinä, joka niin odottamatta oli osannut tulla hänen viettämäänsä vankilaelämään, ja jolla lisäksi oli juuri sellainen piirre, kuin hän oli haaveillut tyttöunelmissaan, juuri miehuuden piirre ja oikea tapa rakastaa.

Nainen hymyili, kiitti ja lepytti viinuria ja meni ulos halliin. Clive seurasi häntä. Kuinka hoikka ja notkea tuo tyttö olikaan, ja kuinka vapaasti hän liikkui ja piti päätänsä niin pystyssä! Helppoa oli nähdä, että hän oli mitä parhaimmasta perheestä! Kuinka sirosti hän käveli! Hän oli kerrassaan hurmaava!

Hän pysähtyi odottamaan Cliveä ja katseli tätä ylpeilevän näköisenä, kun he taas olivat yhdessä. Tuntui niin perin luonnolliselta, että Clive tuli ja asettui hänen viereensä, ja samalla se oli niin ihmeellistä ja melkein käsittämätöntä,

sillä kaikista hänen tapaamistaan miehistä, sitten kun hän oli joutunut seuraelämään, tämä oli ainoa, joka oli herättänyt hänen mielenkiintoansa. Mutta kuitenkin oli surullista, että juuri tämä oli tullut liian myöhään.

»Miksi me istuisimmekaan tässä ikävässä ja ummehtuneessa hallissa?» sanoi Clive. »Ettekö halua tulla ulos kallioille, missä tuulet puhaltavat raikkaina? Nyt on kuutamokin.»

Toinen hymyili ja nyökkäsi. Kuinka paljon hän pitikään tästä miehestä, joka kysyi ja käski samalla kertaa ja jossa oli jotakin poikamaista!

»Minä menen noutamaan hattuni ...»

»Ei, mitä sillä on väliä? Onhan nyt kaunis ilta, ja minä tahdon nähdä teidän tukkanne.»

Clive lasi kätensä kevyesti hänen käsivarrelleen kiihkeällä, melkein maltittomalla liikkeellä.

Ja niin he astuivat suoraan poikki hallin portille ja alas portaita ihmisistä tyhjälle kadulle. Pienen kalastajakahvilan edessä soitti jokin vaatimaton soittokunta jokseenkin puutteellisesti »*Un peu d'amour*». Kaihoisa sävel nostatti surullisen ilmeen nuoren naisen silmiin. »Hiukan rakkautta» — tässä hän tapasi suuren, vahvan, kaikkea vallitsevan rakkauden eikä voinut ottaa sitä lahjaa vastaan — vaikka niin kovasti sitä tarvitsi.

Clive sovitti askeleensa hänen mukaansa.

»Kummallista, että olemme tavanneet toisemme tällä tavalla», sanoi Clive. »Minun aikomukseni oli matkustaa huomenna kauas maailmalle pitkälle retkelle.»

»No ettekö siis aio enää lähteä?»

»Nytkö? Enpä lähdekään. Minä olen tehnyt henkisen keikauksen, täyskäännöksen. Minne te matkustatte?»

Tyttö oli vähällä vastata: kotiin, mutta muutti sen Lontooksi.

»Missä aiotte asua?»

Toinen epäröi. Minkä vuoksi hän oikeastaan pidäytyisi sanomasta totuutta? Tuo mies ansaitsi kyllä saada sen kuulla. Ja ennen pitkää hänen kuitenkin täytyisi saada tietää, kenet oli tavannut.

»Harwich Housessa», vastasi hän.

Clive katsoi häneen terävästi.

»Ette suinkaan tarkoita, että te tahdotte asua kamalan Harwichin luona?»

Nuori nainen nosti ehdottomasti päätänsä.

»Miksi en?»

»Anteeksi. Te ette tietenkään ole sen ... miehen ystävä. Te menette tietysti herttuattaren luo. Onneton naisparka! Hänen vanhempansa uhrasivat hänet.»

»Niinkö ihmiset sanovat?»

»Niin sanovat. Ja se on totta!»

»Yhtä totta kuin se, että kuolema on ainoa, mikä voi hänet vapauttaa.»

Lempeä merituuli puhalsi heitä vastaan, kun he pääsivät kallioille. Oli täyskuu, ja tähdet kimaltelivat.

Clive kääntyi äkkiä ympäri ja pysähtyi hänen eteensä.

»Minä seuraan teitä Lontooseen, jos sallitte», sanoi hän.
»Mutta älkää matkustako huomenna. Viipykää täällä. Viipykää tässä ihanassa paikassa ja tehdään siitä erämaan keidas muutamiksi päiviksi, ennen kuin elämä taas jatkuu vanhaa uraansa. Tahdotteko? Voitteko?»

Cliven kasvot olivat kuutamossa kalpeat, mutta silmät säteilivät kuin tähdet. Nuori nainen katsoi niihin jonkun sekunnin. Hänessä oli kaikki — sielu, sydän, ajatus — mieltynyt tähän nuoreen mieheen. Clive herätti hänessä vastakaikua, tämä omintakeinen, herkkä mies, joka näytti olevan niin tottunut pääsemään tahtonsa perille. Aivan, samoin kuin Clive heti oli havainnut hänet siksi naiseksi, jota hänellä oli oikeus rakastaa ja jonka hän tahtoi naida, oli nuori nainen puolestaan tajunnut, että Clive oli koko

maan päällä se ainoa, jonka syliin hän tahtoi antautua ja jota hän tahtoi rakastaa. Miksi hän ei varkain sieppaisi joitakin onnellisia päiviä, ennen kuin palaisi vankilaansa? Miksi ei ottaisi vastaan tätä taivaanlahjaa ja pitäisi sitä muistona, jonka varassa jaksoi elää? Mitä tekisi sekään, vaikka hän muutamiksi autuaiksi tunneiksi unohtaisi asemansa ja antamansa lupaukset? Jos hän nyt kieltäisi ja aikomuksensa mukaan matkustaisi junalla seuraavana aamuna ja sanoisi miehelle totuuden, eivät he kenties koskaan enää näkisi toisiaan.

»Kyllä, minä voin ja tahdonkin», vastasi hän siis.

He istuutuivat eräälle kalliolle. Aallot loiskivat rantaa vastaan yksitoikkoisesti kuin kehtolaulu. Se oli rakkaudelle, hellille kuiskeille ja käppenpuristuksille sopiva ilta. Mutta nuori nainen katseli ulapalle ja ihmetteli kaikkea kaunista ja suloista ajatellen, kuinka äärimmäisen kylmäkiskoinen luonto sentään on ihmiskunnalle ja kuinka ne kaksi käyvät kumpikin omaa tietään välittämättä toisistaan.

Clive oikaisi koko pituuteensa kalliolle, nojaten kyynärpäihinsä, ja kiinnitti katseensa naiseen, jonka sydämeen silloin hiipi kateuden tunne. Kuinka täydellisesti vapaa kaikista huolista ja siteistä tuo mies tuntuikaan olevan! Hän ei voinut olla vertailematta ajatellessaan, kuinka tämä uusi ystävä sai tehdä, mitä tahtoi, mennä minne mieli teki, muuttaa suunnitelmansa, kun niin hyväksi näki — olla kerta kaikkiaan oma herransa.

Elämä tuntui hänestä tällä hetkellä tekevän suurempaa vääryyttä kuin koskaan ennen. Olisihan hänenkin pitänyt olla ilman siteitä, ilman kahleita. Hän värisi tietäessään sormuksen olevan pienessä käsilaukussa, jota hän piteli kädessään. Sehän nosti esteen hänen ja tuon nuoren miehen välille ja satoi hänet toiseen.

Hän oli jo varhain elämässään nähnyt haaveittensa menevän murskaksi, ja nyt hän ihmetteli, ottiko tuo mies

oikein vakavalta kannalta oman itsensä, hänet ja rakkauden, kun oli pyytänyt häntä viipymään muutamia päiviä. Mitä sitten aiottiin näiden päivien mentyä? Mihin heidän oli nämä päivät käytettävä? Tuo mies oli kuin lapsi, eikä hänen suoruttaan ja rehellisyyttään voinut epäillä. Jos silmät tosiaankin olivat sielun kuvastin, oli hänellä puhdas ja hyvä sielu. Mutta sittenkin tuli nuoren naisen mieleen, että hän saattoi itsensä hyvälle maineelle vaaralliseen tilaan. Romantiikka oli olemassa vain romaanien ja teatterikappaleiden kirjoittajia varten, niin hän oli usein kuullut sanottavan. Hänen isänsä nauroi, kun vain mainittiinkin sana romantiikka hänen läsnä ollessaan, ja yhdisti sen heikkohermoisuuteen ja hysteriaan ja pitkätukkaisiin herrasmiehiin. Vieläpä hänen äitinsäkin, jolla oli ollut rohkeutta mennä naimisiin rakkaudesta vastoin vanhempainsa tahtoa ja antautua aineellisesti vastukselliseen elämään, puhui pilkallisesti halveksuen romantiikasta. Mutta kuinka onkaan mahdollista kahdenkolmatta ikäisenä myöntää itselleen, ettei todellisuudessa ole mitään romantiikkaa, että siinä suotta ajetaan takaa vain pelkkää haavetta?

Tämä, jos mikään, oli varmaankin romanttista. Tuossa loikoi hänen jalkainsa juuressa nuori mies, jonka nimeäkään hän ei edes tiennyt, josta hän ei ollut mitään kuullut, ja joka muutti oman elämänsä samassa tuokiossa, kun näki hänet, antoi hänelle koko sydämensä välittämättä edes sanoiksi pukea tunteitaan. Se oli tullut niin odottamatta. Kaikki oli ollut niin erilaista kuin tavallisesti. Täytyihän sen panna hänet värisemään, ajaa mielikuvat liikkeelle, herättää eloon hänen omat tunteensa.

Luonnollista muuten oli, että hän oli tämäntapaisille vaikutuksille erikoisen herkkä, koska hänen omat haaveensa olivat niin aikaisin pettäneet. Rakkaus oli sitä tervetulleempi, kun hän ei koskaan ennen ollut sitä

tuntenut. Juuri tämän vuoksi hän vakuutteli itselleen, että muutamiksi päiviksi piti unohtaa se kultainen häkki, johon hänen vanhempansa olivat hänet teljenneet. Hän tahtoi leikkiä, ikään kuin vielä olisi lapsi, ja kuvitella, että kaikki oli sellaista kuin hän olikin toivonut. Hän tahtoi pitää Clivelle antamansa lupauksen, ottaa osansa kaikesta, mitä nämä lyhyet, ihmeelliset päivät voisivat hänelle antaa, ja olla kiitollinen hetken onnesta.

Koko ajan, hänen ollessaan näiden ajatusten vallassa, oli Clive puhunut. Hän oli kuunnellut, kuinka Clive oli keveällä tavallaan kertonut elämästään yliopistossa, veljestään, »kunnollisesta, rakkaasta Georgesta», ja hänen omituisuuksistaan ja aatteistaan, kuinka hän ja äiti elivät kädestä suuhun ja näkivät kaiken maailman vaivaa ylläpitääkseen ulkonaista rikkauden näköä, kun maatiloja rasittivat niin suuret kiinnitykset. Ja lopuksi, kuinka hän itse oli päättänyt lähteä matkustamaan maan ympäri, »koska hän ei kuitenkaan ollut mitään, ei merkinnyt mitään eikä hänellä ollut mitään päämäärää».

Ja kun nuori nainen vihdoinkin oli päässyt selville ajatuksistaan ja päättänyt esiintyä nuorena tyttönä, yhtä vapaana ja riippumattomana kuin se nuorukainen, joka antoi hänelle luottamuksensa, keskitti hän kaiken huomionsa nykyhetkeen, unohti entisyyden, työnsi luotaan tulevaisuudenajatukset ja salli silmänräpäyksen hallita kaikkivaltiaana.

Kuu loisti, aallot solisivat hiljaa rannassa, ilmassa oli sanatonta rakkautta. Nuori nainen nauroi ja kumartui lähemmäksi miestä.

»Enpä luule, että ainoakaan sivistyneistä ystävistänne uskoisi, jos sanoisimme heille, että aioimme viipyä muutamia päiviä sellaisessa paikassa kuin Doverissa, vai mitä arvelette?

»Ei», sanoi Clive. »Dover-parka! Mutta nähkääs, sivistyneet ihmiset ovat kasvatetut uskomaan vain sitä, mikä pistää silmään. Mitä he eivät ole itse nähneet, se on heistä uskomatonta. Sen laita on samoin kuin kokemuksen. Täytyy itse kokea ennen kuin uskoo.»

»Te puhutte kuin kirja», sanoi toinen.

»Niin, miksi en?» vastasi Clive, naurava ilme silmissä. »Minä olen nuori ja puhun kai vastakin kuin kokonaiset kirjaröykkiöt, kunnes kerran havaitsen, että kaikki keksimäni hämmästyttävät totuudet ovatkin olleet tunnettuja jo tuhansia vuosia ennen syntymääni. Minusta on aivan yhdentekevää, olemmeko te ja minä Doverissa, New Havenissa vai jossakin muualla. Me olemme maan päällä yhdessä, ja siinä on kaikki, mitä minä pyydän.»

»Ja minä myös», sanoi nuori nainen ojentaen hänelle kätensä.

Clive tarttui siihen kiireesti ja painoi huulensa kämmentä vasten.

»Minä vain ihmettelen, kuinka minun olisi käynyt, ellen olisi tavannut teitä tänä iltana», sanoi hän vakavana.

»Ettekö usko, että olisitte voinut tavata jonkun toisen jossakin muussa paikassa?»

Hän kysyi näin, koska tiesi minkä vastauksen saisi ja oikean naisen tavalla tahtoi sen nimenomaan kuulla.

Clive ravisti päätään.

»En, en milloinkaan. Ihminen elää vain yhden kerran ja rakastaa vain kerran. Useimmiten ihmiset itse turmelevat senkin ja joskus selviävät jotakuinkin onnellisesti elämästä, koska heitä rakastetaan, vaikkeivat he itse rakastakaan. Mutta kaikkien niiden miljoonien ihmisten joukossa, jotka käyvät toistensa ohitse maailmassa, on kutakin miestä varten vain yksi ainoa nainen ja kullekin naiselle vain yksi ainoa mies, joka juuri hänelle sopii. Tapahtuu ihme, jos

heidät johdetaan yhteen, ja silloin enkelit taivaassa iloitsivat.»

Nainen oli vain kahdenkolmatta vanha, ja siksi hän sanoi niin ihastuttavan luottavaisesti kuin nuorten on tapana:

»Niin, se on totta. Ja kun te nyt olette tavannut minut?»

Clive suuteli hänen kättään uudestaan.

»Saattepa nähdä», vastasi Clive voitonriemuisella äänellä. »Minä kyllä teen elämäni hyödylliseksi. Minusta tulee jotakin. Se selvisi minulle samassa tuokiossa, kun näin teidät. Matkahaluni lensi tykkänään tiehensä. Teidän hyväksenne tahdon elää, teidän onneksenne tahdon käyttää kykyjäni oikein täydellä innolla. Teistä pitää tulla minun johtotähteni. Minäpä näytän heille kaikille, etten ole niin veltostunut, kuin he luulevat — että voin ravistaa itsestäni pois kaikki, mikä sitoo ja estää minua asemani vuoksi. Minusta tulee oikein mies — *teidän* miehenne.»

Clive lausui sen väräjäväällä äänellä hyvin vakavasti, suoraan ja koristelematta, ja kun hän vaikenä, veti nuori nainen kätensä irti hänen puristuksestaan.

Tämä oli jo liian vakavaa. Kohtalo oli odottamatta antanut hänelle vallan muovaila toisen elämää. Nyt oli hänen määrättävä, pitikö heidän mennä eteenpäin samaa tietä vai kääntyä takaisin. Nuori nainen käsitti olevan mahdotonta välttää kohtaloaan taikka kujeilla sen kanssa edes muutamia päiviä. Se oli hellittämätön. Tämä ei ollutkaan leikkiä, vaan rehellistä, vilpitöntä rakkautta. Hän ei saanut esittää muuta osaa kuin omaansa. Hänen oli pysyttävä sinä, mikä hän oli.

»Tahdon jo mennä hotelliin», sanoi hän. »Minun on vilu.»

Clive kavahti heti seisaalle.

»Kuinka ajattelematon olenkaan!» huudahti hän.

»Suokaa minulle anteeksi!»

Ja sitten hän ojensi molemmat kätensä ja auttoi nuorta naista nousemaan.

He palasivat hotelliin ääneti, mutta Clive ei päästänyt irti toisen kättä. Se oli hänen, se kuului hänelle. Cliven kysymykseen, tahtoiko hän teetä tai kahvia tai jotakin muuta, hän vastasi vain pudistamalla päätänsä ja meni suoraan hissille tyhjän hallin poikki. Nuori mies seurasi häntä yläkertaan ja sitten käytävää pitkin hänen huoneensa kohdalle, ikään kuin se olisi ollut kaikkein luonnollisin asia. Nähdessään, että Clive äkkiä pysähtyi ovelle ja ensi kertaa näytti joutuneen hämilleen, päästi nuori nainen itkunsekaisen huudahduksen ja tunsu kirvelevää tuskaa sielussaan.

Ja silloin Clive sanoi:

»Hyvä jumala!»

Samassa hän otti nuoren naisen syliinsä, suuteli hänen huuliaan ja poistui kiireesti.

Seuraavana aamuna Clive seiso hallissa odottaen ja katsoen usein kelloaan. Hetken kuluttua hän sai kirjelijon, jonka käsiala oli juuri sellaista varmaa, selvää kuin hän oli toiselta odottanutkin. Hän astui suuren ikkunan ääreen ja aukaisi sen hätäisesti.

»Olen nukkunut huonosti», ilmoitettiin siinä, »ja siksi syön aamiaista täällä huoneessani. Älkää odottako minua hotellissa. Menkää samaan paikkaan kallioille, missä eilen olimme; minä tulen sinne tunnin kuluttua. Minulla on teille jotakin kerrottavaa.»

Clive söi siis aamiaista yksin. Ja kun ovenvartija tuli kysymään, aikoiko hän matkustaa laivalla Calaisiin, vastasi hän sellaisella äänensävyllä, että toinen ihmetteli, mikä suuri odottamaton onni oli äkkiä tullut tuon kauniin, komean ja nuoren miehen osaksi.

Clive huomasi ulos tultuaan, että sateen sumu oli painunut rantakallioille ja peitti kuin savu koko maiseman. Laivojen viheltimet puhalsivat kimeästi ja lakkaamatta. Ei tuullut vähääkään. Kaikki, mihin kajosi, oli kosteata.

Mutta hän marssi kuin unessa — täydellisesti haltioituneena. Mitä se hänelle merkitsi, vaikka taivaanranta oli peitossa? Se, mitä sen toisella puolella oli, ei enää houkuttanut häntä. Hän oli löytänyt sen naisen, joka oli hänelle luotu, sen, joka muutti maailman taivaanvaltakunnaksi. Hän tunsi samaa syvää tyydytystä kuin saa kokea ilman päämäärää harhailtuaan elämässä ja sitten löydettyään ankkurin, johon voi kiinnittää aluksensa, sitä iloa, jota tuntee havaittuaan päässeensä elämän tarkoituksesta selville.

Hänen silmissään ei ollut romanttista hohdetta, vaikka hän olikin näin merkillisesti tavannut kauniin nuoren tytön. Hänen tunteisiinsa ei sekaantunut minkäänlaista hempeämielisyyttä. Mitä enemmän hän ajatteli asiaa, sitä varmemmin hän uskoi, että kaitselmus itse oli järjestänyt tämän kaiken, kaitselmus, joka esittää suurempaa osaa ihmiselämässä kuin meidän vuosisatamme on halukas uskomaan pitäessään tiedettä jumalanaan ja yksilöllisyyttä keppihevosenaan. Juuri silloin, kun elämä oli käydä hänelle yhdentekeväksi, oli hänet pysäytetty, herätetty. Hän oli tullut kosketuksiin toisen ihmisen kanssa samassa tuokiossa kuin oli päättänyt vastedes viettää vain itsekästä ja riippumatonta elämää. Kenties hänessä oli, hänen itsensä tietämättä, uinaillut katolisilta esi-isiltä peritty uskonnollinen tunne. Olkoon sen laita kuinka tahansa, niin uudenaikainen kuin hän olikin mielenlaadultaan, paljasti hän nyt äkkiä päänsä ja kohotti katseensa taivasta kohti, jota ei voinut nähdä ja kiitti Jumalaa.

Nyt nuori nainen laski kätensä hänen käsivarrelleen, ja Clive kääntyi häntä kohti iloisesti huudahtaen, mutta säikähti nähtyään, kuinka kalpean ja uupuneen näköinen toinen oli.

Ennen kuin Clive ennätti mitään kysyä, nosti nainen vasemman kätensä, näyttäen kämmenpuolta ja sanoi:

»Katsokaa!»

Clive tarttui kohotettuun käteen kiihkeästi ja katseli sitä. Mutta hän ei nähnyt muuta kuin kauniisti kehittyneen käden, sen pitkät, kapeat sormet ja hienot piirteet.

Sitten hän nosti silmänsä kysyvän näköisenä, ja nuori nainen osoitti sormusta, jonka oli jälleen pistänyt sormeensa.

»Entä sitten?» sanoi Clive, mutta samassa hän tunsu hengityksensä salpautuvan, päästi käden irti, pani molemmat kätensä naisen hartioille ja katsoi suoraan silmiin. »Te — oletteko te naimisissa?»

»Olen», kuului vastaus.

Clive piteli häntä kiinni lujemmin, ikään kuin olisi tahtonut suojella häntä kaikilta muilta miehiltä.

»Mutta sehän on mahdotonta. Te ette voi olla naimisissa. Minä rakastan teitä. *Minä* olen teidät löytänyt. Te kuulutte minulle, te olette minun omani.»

»Niin, se on kyllä totta», sanoi nainen. »Mutta minä olen kuitenkin naimisissa.»

Clive naurahti, kietoi käsivartensa hänen ympärilleen ja puristi häntä rintaansa vasten.

»Mitä tämä oikein tarkoittaa?» kysyi Clive. »Te koettelette minua jollakin tavalla. Te ette suinkaan tarkoita, että meidän oli sallittu näin tavata toisemme ja että te olette estetty tulemasta omakseni ja antamasta minun rakastaa teitä, voidakseni tehdä teidät onnelliseksi? Sitä en usko. Sehän on mahdotonta. Sellaista ei tapahdu. Antakaa minun ottaa tuo sormus pois sormestanne.»

»Vaikka niin teettekin, ette te eikä mikään muukaan voi asiaa auttaa. Minä olen naimisissa, eikä mikään muu kuin kuolema voi minua vapauttaa. Minun olisi pitänyt sanoa se teille heti. Mutta minulla ei ollut rohkeutta. Älkää olko minulle vihainen, älkää moittiko minua liiaksi. Te olitte juuri sellainen, jollaiseksi olin rakastettuani kuvaillut, ja

sitten olin niin heikko, että tahdoin hiukan maistaa onnea, päästäkseni kahleistani edes muutamiksi tunneiksi. Minä olen se onneton tyttöparka, josta te puhuitte eilen — Harwich Housen vanki. Minä olen Harwichin herttuatar, ja saakoot kaikki tietää, että antaisin mitä tahansa saadakseni sen sijaan olla puhelintyttö tuolla hotellissa.»

He istuutuivat vierekkäin. Sumu ympäröi heidät, erotti koko maailmasta, suojasi kaikkien katseilta. Mutta kumpikaan ei tuntenut olevansa onnellinen. Ei mikään sumu, kuinka sakea se olikin, eikä mikään rakkaus maan päällä — vaikkapa se oli heistä kuin ihme halliten heitä ruumiin ja sielun puolesta — voinut estää sitä, että tämä onneton, nuori nainen kuului sille miehelle, jonka nimi hänellä oli, ja että tämä aviomies oli hänen ja sen välillä, joka oli niin täydellisesti ja ehdottomasti antanut hänelle sydämensä.

Clive ei puhunut mitään. Hän vain katseli nuorta herttuatarta. Mitä hän olisikaan voinut sanoa? Kamala isku oli kuin musertanut hänet.

»Mitä te nyt teette?» kysyi herttuatar.

»Minä rakastan teitä aina», vastasi Clive.

»Ja minä olen teidän omanne kuolemaani saakka», vakuutti puolestaan nuori nainen ja nosti Cliven käden huulilleen.

»Mutta mitä te aiotte tehdä?» kysyi Clive, toistaen hänen kysymyksensä.

»Me emme saa koskaan enää tavata toisiamme.»

»Yhtä hyvin voitte pyytää minua laukaisemaan pistoolin suuhuni.» Clive kiersi kätensä nuoren naisen ympärille niin tiukasti, että se koski kipeästi, ja sanoi: »Puolen tunnin päästä lähtee laiva Calaisiin. Onhan sitä ennen meitäkin karattu yhdessä ja uskallettu omin neuvoin ratkaista tämäntapainen ongelma. Te olette vain nuori tyttö. Teillä on koko elämä edessänne. Voiko vaatia, että te uhraisitte koko

elämäanne siksi, että perheenne on naittanut teidät hurjistelevalle miehelle, ennen kuin olitte kylliksi vanha ymmärtämään, mitä teitte? Hyvä Jumala, mikä tuomari tahansa myöntäisi teille vapauden, jos vetoaisitte lakiin ja oikeuteen. Jos nuorukaista, joka ei ole täyttänyt yhtäkolmatta, pidetään veloistaan vastuuttomana, miksi täytyisi silloin mistään tietämättömän tytön pysyä häpeämättömästi tehdyssä kauppasopimuksessa, jonka ehtoja hän ei ymmärtänyt? Minä rakastan teitä! Tulkaa minun mukaani. Minun oikeuteni on saada teidät omakseni. Te ette olisi paremmin minun omani, vaikka olisimme kirkossa vihityt. Nopeasti! Emme saa hukata aikaa.»

Clive nousi ja veti häntä mukaansa hyvin kalpeana, silmissä tumma hehku.

Mutta herttuatar ravisti päätään.

»Te ette tosissanne tahdo minua matkustamaan kanssanne», sanoi hän.

»Miksi en?»

»Siksi, että rakastatte minua liian ylevästi.»

»Minä rakastan teitä koko olemuksellani, ruumiilla ja sielulla ja ajatuksella. Teidän käsiinne annan lopun elämääni.»

»Minä uskon, että minun elämäni on aina ollut teidän käsissänne», jatkoi herttuatar. »Mutta älkää pyytäkö minua enää tulemaan mukaanne, sillä jos te yhä vaaditte, niin minä tulen. Minun tekee niin kovasti mieleni. Uhraisin kaikki, mitä omistan, ellei minun koskaan tarvitsisi luopua teistä, ja jos joku tahtois tehdä oikeutta ja olisi selvillä, kuinka minun laitani on, myöntäisi hän varmasti, että olen menetellyt oikein. Mutta sekään ei olisi kylliksi.»

»Mitä te siis tarkoitatte? Te rakastatte minua, ja minä rakastan teitä. Mitä lisäpuolusteluja me silloin tarvitsemme? Älkää tuhlatko aikaa. Tulkaa!»

»En», sanoi herttuatar ravistaen päätänsä. »Meidän rakkautemme on todellinen. Jos sen on määrä olla elämämme kauneinta, on se pidettävä puhtaana ja korkealla. Jos nyt antaisin myöten, ette rakastaisi minua niin syvästi, ja minun rakkauteni teihin laimenisi, jos te tekisitte minut heikoksi. Minä en koskaan voisi uudestaan seisoa alttarin edessä ja vielä kerran antaa niitä lupauksia, jotka olisin rikkonut siksi, että meiltä kummaltakin puuttui rohkeutta taistella kiusausta vastaan. Me rakastamme toisiamme liian ylevästi voidaksemme alentaa rakkauttamme sillä tavalla. Minä en voi seurata teitä.»

»Mitä te siis aiotte tehdä?»

»Mennä takaisin. Jatkaa elämäni semmoisenaan. Te pysäytitte minut kotimatalla muutamiksi lyhyiksi hetkiksi. Se ei ole minun oikea kotini. Minä tulen aina tuntemaan, että oikea kotini on siellä, missä te olette, mutta minun paikkani on Harwich Housessa nyt enemmän kuin ennen. Se mies, jonka kanssa olen mennyt naimisiin, on sairas. Hän tahtoo minua tulemaan. Minä tulin takaisin vastenmielisesti. Nyt, kun rakastan teitä, se on paljon helpompaa. Minä koetan elää niin, että saan säilyttää teidän rakkautenne.»

Hän tarjosi Clivelle huulensa, ja Clive kumartui hiukan ja suuteli häntä, astui sitten askeleen taaksepäin ja seisoivat katsellen rakastettuaan, ikään kuin olisi tahtonut painaa muistiinsa hänen suloiset piirteensä, hempeät posket, kulmakarvojen hienon kaaren, ilmeikkään suun, syvän, avoimen, uljaan katseen.

Nuori mies seisoivat siinä kookkaana ja väkevänä, intohimosta väristen, ja hengitti raskaasti ja kiivaasti. Silmissä, jotka olivat käyneet ihan mustiksi, paloi kuuma hehku. Kaulan jännittyneissä suonissa, siinä tavassa, kuinka hän seisoivat puoleksi kumartuneena eteenpäin aivan kuin hyökätäksään, oli jotakin alkuihmisen tapaista ja

häikäilemätöntä, väkivaltaista ja hillitöntä — nälkäisen ja janoisen ihmisen villi tyydytyksen vaatimus. Hän näytti siltä kuin olisi minä hetkenä tahansa voinut nostaa rakastettunsa käsivarsilleen ja hurjasti karjaisten kantaa hänet majaansa puiden väliin ja laskea siellä taljoille.

Mutta koko sen ajan, jolloin hänessä kesti tätä sisällistä taistelua, seisoj nuori herttuatar solakkana ja suorana, pelkäämättä, pää pystyssä, katseessa leimuava usko hänen kunniantuntoonsa, horjumaton luottamus hänen rakkauteensa ja ritarillisuuteensa.

Äkkiä Clive otti hatun päästään ja seisoj paljain päin hänen edessään, ja samalla kun hän vaistomaisesti kumarsi pusertui vastustamaton nyyhkytys hänen rinnastaan.

»Minä saatan teidät takaisin», sanoi hän.

Ja samassa nousi tuuli, ja sumu alkoi hiljalleen haihtua.